

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ТА МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Відділ фінансової політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ РИНКИ

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 051 «Економіка»
освітньо-науковий рівень доктор філософії
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2024/2025
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 3
Мова викладання,
навчання та оцінювання українська
Форма заключного залік
контролю

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Київ – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні фінансові ринки» розроблена на основі освітньо-наукової програми 051 – Економіка та навчального плану. Підготовлено молодшим науковим співробітником відділу фінансової політики ДНДШМЕ, к.е.н. Ганцяком М.О.

ЗАТВЕРДЖЕНО

/Начальник відділу фінансової політики

/ Кульпінський С.В. /
(підпис) (ПБ)

Протокол № 2 від «27» 08 2024 р.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування у аспірантів комплексного розуміння системи взаємозв'язків у галузі міжнародних фінансів, ознайомлення аспірантів із світовою валютною системою, принципами та методами її функціонування, з міжнародним валютним оточенням фірми, з порядком встановлення та розрахунку валютних курсів та ризиків, з системою міжнародного фінансування фірми.

Завдання:

- дослідити вартісні відносини, що формують міжнародні фінанси та роль держави у цих відносинах;
- розглянути складові валютних систем, видів цих систем та процесу їх еволюції;
- проаналізувати організаційні засади світового міжнародного фінансового ринку, валютних ринків;
- розглянути концепції міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій;
- набути навички оцінювання економічної ефективності міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій;
- вивчити засоби та способи міжнародних платежів;
- ознайомитись з особливостями розрахунків під час здійснення експортних та імпорتنих операцій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

знати:

- визначення вартісних відносин, що формують міжнародні фінанси та роль держави у цих відносинах, складові валютних систем, видів цих систем та процесу їх еволюції;
- формування організаційних засад світового міжнародного фінансового ринку, валютних ринків;
- еволюцію та механізм функціонування міжнародної валютної системи;
- зміст та порядок встановлення валютних курсів;
- механізм організації міжнародних розрахункових операцій банку;
- сутність та механізм реалізації здійснення міжнародних кредитних операцій;
- механізм розрахунку суб'єктів ЗЕД зовнішньоекономічного контракту;
- правові основи валютного регулювання міжнародних розрахункових та кредитних операцій українських підприємств.

вміти:

- аналізувати тенденції нагромадження та перерозподілу міжнародних фінансових ресурсів;
- визначити основні характеристики операцій з міжнародними фінансовими ресурсами та особливості їх організації;
- вміти визначати фактори впливу на зміну валютних курсів;

- здійснювати розрахунки по зобов'язаннях українських підприємств експортерів та імпортерів;
- здійснювати кредитний аналіз підприємства позичальника.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Теоретичні основи міжнародних фінансів

Тема 1. Предмет науки про міжнародні фінанси. Світовий фінансовий ринок.

Тема 2. Валютні системи. Валютні ринки та валютне курсоутворення.

Змістовий модуль II. Основи функціонування міжнародних валютно - кредитних ринків

Тема 1. Міжнародні кредитні операції

Тема 2. Розрахунки в системі міжнародної торгівлі.

Тема 3. Міжнародний банківський бізнес і організація міжнародних розрахункових операцій банку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	с.р.	інд		л	п	лаб	с.р.	інд
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародних фінансових ринків												
Тема 1. Предмет науки про міжнародні фінансові ринки. Світовий фінансовий ринок	18	2	2	-	14	-	18	2	2	-	16	-
Тема 2. Валютні системи. Валютні ринки та валютне курсоутворення	18	4	4	-	10	-	18			-	16	-
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6	-	24		36	2	2	-	32	
Змістовий модуль 2. Основи функціонування міжнародних валютно - кредитних ринків												
Тема 1. Міжнародні кредитні операції	18	4	4	-	10	-	18	2	2	-	16	-
Тема 2. Розрахунки в системі міжнародної торгівлі	18	4	4	-	10	-	18			-	16	-
Тема 3. Міжнародний банківський бізнес і організація міжнародних розрахункових операцій банку	18	4	4	-	10	-	18	2	2	-	14	-
Разом за змістовим модулем 2	54	12	12	-	30		54	4	4	-	46	
Усього годин	90	18	18	-	54		90	6	6	-	78	

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Предмет науки про міжнародні фінансові ринки. Світовий фінансовий ринок.	2	2
2	Валютні системи. Валютні ринки та валютне курсоутворення.	4	
3	Міжнародні кредитні операції.	4	2
4	Розрахунки в системі міжнародної торгівлі.	4	
5	Міжнародний банківський бізнес та організація міжнародних розрахункових операцій банку.	4	2
	Разом	18	6

6. Теми семінарських/практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Предмет науки про міжнародні фінансові ринки. Світовий фінансовий ринок.	2	2
2	Валютні системи. Валютні ринки та валютне курсоутворення.	4	
3	Міжнародні кредитні операції.	4	2
4	Розрахунки в системі міжнародної торгівлі.	4	
5	Міжнародний банківський бізнес та організація міжнародних розрахункових операцій банку.	4	2
	Разом	18	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Предмет науки про міжнародні фінансові ринки. Світовий фінансовий ринок.	14	16
2	Валютні системи. Валютні ринки та валютне курсоутворення.	10	16
3	Міжнародні кредитні операції.	10	16
4	Розрахунки в системі міжнародної торгівлі.	10	16
5	Міжнародний банківський бізнес та організація міжнародних розрахункових операцій банку.	10	14
	Разом	54	78

Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання передбачає підготовку реферативних матеріалів за темами:

1. Сутність та структура світової валютної системи та міжнародних валютних відносин.
2. Еволюція світової валютної системи. Паризька система золотомонетного стандарту.
3. Генуезька система золотодевізного стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Кінгстонська (Ямайська) валютна система.
4. Розвиток регіональних валютних угруповань.
5. Валютні блоки та зони: стерлінговий валютний блок, доларовий валютний блок, золотий блок.
6. Платіжний баланс країни. Аналіз платіжного балансу України.
7. Поняття валюти та валютних операцій. Валютні котировки. Фактори, що впливають на валютний курс.
8. Валютний паритет. Поняття та види валютних ризиків для підприємств експортерів та імпортерів.
9. Номінальний валютний курс. Ефективний (багатосторонній) номінальний обмінний курс.
10. Реальні валютні курси: Поняття реального валютного курсу. Багатосторонній (ефективний) реальний обмінний курс. Паритет купівельної спроможності.
11. Вплив економічної політики на реальний валютний курс.
12. Очікувані зміни валютного курсу: Довгострокові фактори, що визначають номінальний валютний курс. Короткострокові фактори, що визначають номінальний валютний курс.
13. Вибір системи валютного курсу. Види валютних курсів: фіксовані, плаваючі, змішані валютні курси.
14. Порядок отримання комерційними банками ліцензії на здійснення валютних операцій. Міжнародні кореспондентські відносини банків.
15. Рахунки ЛОРО та НОСТРО. Електронні системи міжнародних банківських розрахунків і платежів.
16. Система СВІФТ і принципи її функціонування у міжнародних розрахунках.
17. Умови відкриття, ведення та закриття валютних рахунків.
18. Дистанційне банківське обслуговування.
19. Регулювання міжнародних розрахункових операцій в Україні.
20. Роль кредиту при здійсненні міжнародних розрахунків, його види та зв'язок з умовами платежу.
21. Види банківського кредиту та організація кредитування розрахунків за імпортом.
22. Особливості кредитування на основі векселя. Особливості кредитування на основі акредитива.
23. Особливості кредитування розрахунків на основі банківських кредитних ліній.
24. Види банківського кредиту та організація кредитування розрахунків при експорті.

25. Операції експортного факторингу. Принципи визначення вартості факторингу.
26. Операції експортного форфетинга. Принципи визначення вартості форфетинга.
27. Операції експортного лізингу. Особливості розрахунків лізингових платежів та ефективності лізингової угоди для банку.
28. Банківські гарантії та особливості їх використання в операціях міжнародних розрахунків.
29. Типи та види банківських гарантій. Загальні принципи та правове забезпечення банківських гарантій.
30. Сутність та особливості міжнародно-торгівельних стосунків. Економічні умови зовнішньоекономічного контракту.
31. Особливості розрахунків під час здійснення експортних операцій підприємств України.
32. Особливості розрахунків під час здійснення імпорتنих операцій підприємств України.
33. Розрахункові операції в міжнародних компаніях і валютні рахунки в системі міжнародних рахунків.

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий, евристичний, дослідницький.

9. Методи контролю Система накопичення балів

№	Вид контрольного заходу/кількість контрольних заходів/кількість балів	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Підготовка завдання самостійної творчої роботи Терміни виконання визначені в межах вивчення матеріалу курсу	5	6	30
2	Самостійне проходження тесту за матеріалом Розділу 1	2	5	10
3	Самостійне проходження тесту за матеріалом Розділу 2	5	4	20
4	Контрольне тестування за вивченим матеріалом (проводиться по завершенню вивчення курсу на вибір викладача в електронному або письмовому вигляді) Розв'язок розрахункової або ситуаційної задачі, виконання різних типів практичних завдань	1	25	25
			15	15
Усього		13		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Відмінно / Excellent	90-100
Добре/Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

12. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма.
2. Робоча програма.
3. Методичні матеріали для забезпечення практичних занять.
4. Методичні матеріали та контрольні завдання для аспірантів заочного відділення.
5. Методичні матеріали для забезпечення самостійної роботи.
6. Контрольні завдання та тести.
7. Перелік питань до заліку.

13. Рекомендована література**Основна:**

1. Бажанов С. Международные финансы/ С. Бажанов, О. В. Буторина, Л. Н. Федякина. – Изд. "Международные отношения". 2012. – 592 с.
2. Д'якова І. І. Міжнародні фінанси / І. І. Д'якова, Ф. О. Журава, М. І. Макаренко. – К.: КНЕУ, 2013. – 548 с.
3. Князь С.В. Міжнародні фінанси / С. В. Князь. – Львів: Вид. Львівської політехніки, 2013. – 364 с.
4. Козак Ю. Г. Міжнародні фінанси / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 388 с.
5. Васенко В.К. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. Для студ. Вузів. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 362с.
6. Международные валютно – кредитные и финансовые отношения// под ред. Л.Н. Красавиной. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 592с.
7. Основы международных валютно-финансовых и кредитных отношений. // Науч. ред. В.В. Круглов. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 320с.

Додаткова

1. Белінська Я.В. Валютний курс та інфляція у трансформаційній економіці: Монографія. – К.: Ін-т економіки НАНУ, 2002. - 280с.
2. Загородній А. Гроші. Валюта, Валютні цінності: Термінологічний словник.– Львів: Бак, 2000. – 390с.
3. Костюченко О.А. Банківське право: Банківська система. Національний банк. Комерційні банки. Розрахунки і кредитування. Ринок цінних паперів. Національне валютне законодавство. Банківські системи зарубіжних країн: Підручник. – К.: А.С.К., 2003. – 310с.

4. Страхування експортних кредитів: залучення польського досвіду (збірник давідклевих матеріалів та нормативних актів). – К.: ЮЛАТ, 2003. – 198с.
5. Юрчишин В. Валютні кризи: Монографія. – К.: УАДУ при Президентові України, 2000. – 318с.
6. Руденко Л.В. Організація міжнародних кредитно-розрахункових операцій в банках. – К.: Академія, 2002. – 384 с.
7. Руденко Л.В. Розрахункові і кредитні операції в зовнішньоекономічній діяльності підприємства: Підручник. – К.: Лібра, 2002. – 304 с.
8. Руденко Л.В. Управління потоками капіталів у сучасній бізнес-моделі функціонування транснаціональних корпорацій: Монографія. – К.: Кондор, 2004. – 480 с.

14. Інформаційні ресурси

Періодичні видання України з проблем бізнесу:

1. <http://www.banker.com.ua> – Банківські новини
2. <http://www.business.ua> – журнал "Бізнес"
3. <http://www.expert.ua> – журнал "Експерт–Україна"
4. <http://financy-investicii-kreditu.journals.ua/> – журнал «Фінанси. Інвестиції. Кредити»
5. <http://www.kommersant.ua> – газета "Комерсант–Україна"
6. <http://www.companion.ua> – журнал "Компаньйон"
7. <http://www.korrespondent.net> – Українська мережа новин "Korrespondent.net"

Офіційні сайти державних органів влади:

8. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1023-12> – Офіційний сайт Верховної Ради України
9. <http://www.minfin.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства фінансів України
10. <http://www.biz-registr.com.ua/?ct=12> – Офіційний WWW-Регістр бізнес-сайтів України і зарубіжжя
11. <http://www.min.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету міністрів України
12. <http://www.bank.gov.ua> – Офіційний сайт Національного банку України

Офіційні сайти міжнародних банківських організацій:

13. <http://www.worldbank.org/> - Офіційний сайт Світового банку
14. <http://www.bis.org/> - Офіційний сайт Банку міжнародних розрахунків
15. <http://www.ifc.org> - Офіційний сайт міжнародної фінансової корпорації
18. <http://www.imf.org/external/index.htm> - Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.